

СЕКЦІЯ №1

Міський та регіональний розвиток у системі державного управління та місцевого самоврядування.

ГЛОБАЛЬНЕ МІСТО ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Белянінова А. А., студентка 2 курсу факультету Менеджменту

Радіонова Л. О., доцент кафедри філософії і політології

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Кожен етап в тривалій історії світової економіки має свої специфічні риси. Особливість сучасного етапу – панування інформаційних технологій і пов'язане з цим зростання мобільності і ліквідності капіталу. Міжнародний економічний обмін існує давно – транскордонні потоки капіталу, робочої сили, товарів, сировини, туристів, але розвивався він в рамках взаємодії між окремими державами. Міжнародна економічна система поки тільки «визрівала». Все драматично змінилося буквально протягом останніх десятиліть – в результаті приватизації, проникнення зарубіжних фірм на національні ринки і зростаючої участі найбільших національних компаній на світовому ринку.

Саме в такому контексті слід розглядати нове ранжування територій, що беруть участь в міжнародній економічній системі. В силу вищенаведених змін і розвитку глобалізації відбувається часткове ослаблення національних територіальних одиниць, і виникають умови для зростання значення просторових одиниць інших масштабів. Серед них – субнаціональні одиниці (переважно міста і регіони), прикордонні території, які включають дві і більше субнаціональні одиниці і наднаціональні одиниці (глобальні ринки і зони вільної торгівлі). Процеси, що розвиваються в цих різномасштабних територіальних одиницях можуть зумовлюватися зв'язками регіонального, національного або глобального рівня. У цьому ранжируванні територій є місце і глобальним містам, вся динаміка і процеси в яких визначаються переважно зв'язками глобального масштабу [1].

Сучасність часто називають епохою великих міст. Як свідчать дані ООН, при неухильному зростанні абсолютного числа міст все більшу кількість населення в світі акумулюють великі мегаполіси. В середині минулого століття містами-мільйонерами могла похвалитися кожна сьома країна, в даний час – уже кожна третя. До 2008 року на планеті сформувалося 459 агломерацій з населенням більше одного мільйона чоловік, в яких проживає приблизно 40% жителів і 20% всього населення планети. Останнім часом навіть серед найбільших міських агломерацій світу стали виділятися особливі мегаполіси, що отримали назву "глобальних міст" (від англ. Global cities) – агломерації, наділені колосальними фінансовими, управлінськими, інформаційними та

політичними функціями. Саме вони стали головними центрами активності міжнародної спільноти [2].

Термін «глобальне місто» з'явився зовсім нещодавно, у 1990-і роки, в роботах професора соціології Чиказького університету Саски Сассен. Сассен сформулювала низку гіпотез, чому виникли такі міста:

По-перше, зростаюче географічне розділення економічної діяльності провідних корпорацій світу посилило значення їхніх центральних функцій. Чим більше розкидані економічні операції фірми по різних країнах, тим складніше їй центральні стратегічні функції – керування, координація, обслуговування, фінансування всієї системи операцій компанії.

По-друге, ці функції стають настільки складними, що центри управління величезних глобальних фірм починають частину з них передавати високоспеціалізованим сервісним компаніям, що працюють за контрактами з штаб-квартирами корпорацій («аутсорсинг»). Сьогодні зростаючі управлінські структури величезних фірм все частіше «купують» готові послуги, що забезпечують такі функції, як бухгалтерська справа, зв'язки з громадськістю, програмування, телекомунікації тощо, а не виробляють їх самостійно.

По-третє, спеціалізовані сервісні компанії, залучені в складні глобалізовані ринки, як правило, розміщуються в найбільших містах. Складність послуг, які потрібно зробити, невизначеність ринків, на яких вони діють, зростаюче значення швидкості у всіх угодах – ось сукупність умов, що дають новий імпульс до розвитку мегаполісів. Збирання компаній, талантів, експертиз призводить до того, що за функціональністю міське середовище стає схожою на інформаційний центр. Перебування в місті можна порівняти з перебуванням у вкрай інтенсивному і щільному інформаційному потоці.

По-четверте, чим більше функцій передається штаб-квартирою на аутсорсинг, тим простіше стає вибір місця розміщення самої штаб-квартири. З цього випливає, що ключовий сектор, для якого визначальне значення мають переваги глобальних міст, – високоспеціалізований і «високоінформатизований» сектор послуг.

По-п'яте, спеціалізовані сервісні компанії повинні пропонувати глобальне обслуговування, що в свою чергу передбачає наявність у них глобальної мережі філій. В результаті посилення міжкордонних міських зв'язків і мереж, необхідність створення транснаціональних обслуговуючих систем.

Таким чином, глобальне місто – це постіндустріальний центр, максимально інтегрований у світову економіку і багато в чому черпає ресурси і можливості розвитку за рахунок або в результаті взаємодії в глобальних міських мережах.

Література

1. Радіонова Л. О. Нові лідери територіального розвитку : навч.-метод. посібник // Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018.– 140 с
2. Radionova Liudmyla. Strategies for the small cities development: european experience and ukrainian realities / Radionova Liudmyla, Radionova Olga, Kudryavtsev Oleksandr // Strategies for Economic Development: The experience of Poland and the prospects of Ukraine – Collective monograph. – Vol. 2. Poland: «Izdewniciba «Baltija Publishing», 2018. – 300 p